Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК „ СЕРЕДА, 16-го ТРАВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, MAY 16, 1956. No. 92. VOL. LXIII.

РЕДФОРД І ВИЛСОН ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД МИРНИМИ ЖЕСТАМИ МОСКВИ

Вашинґтон. — Голова об'єднаних шефів штабів американських збройних сил адмірал Артур В. Редфорд, виступаючи перед сенатською комісією закордонних справ, заявив, що мілітарна позиція Заходу під сучасну пору, є багато сильніша від його політичної та дипломатичної позицій, хоч з другого боку ситуація Заходу сьогодні на багато загрозливіша, як була рік тому, передусім з огляду на те, що совєтська пропаґанда стала спритнішою і розумнішою. Таку заяву склав адмірал Редфорд, переслуханий разом з секретарем оборони Чарлзом Е. Вилсоном в справі запропонованої урядом допомоги для закордону у висоті 4,900,000,000 долярів. Секретар оборони Вилсон підкреслив при цій нагоді, що будьяка основніша редукція в запропонованій урядом програмі закордонної допомоги буде поважним риском для З'єдинених Держав і для всього вільного світу і що така акція Конґресу приведе за собою повну переоцінку не тільки міжнародної позиції ЗДА, але й самого американського мілітарного бюджету. І адмірал Редфорд і секретар оборони Вилсон висловили затурбовання, що теперішній перехід в совєтській тактиці від мілітарної до економічної пенетрації може послабити, якщо вже не послабив, оборонну готовість Заходу. Обидва вони висловилися дуже скептично про останні совєтські ,миролюбні' жести, такі як наприклад совєтська заява про редукцію совєтських збройних сил. Зокрема адмірал Редфорд підкреслив дуже рішуче, що мілітарна аґресія залишається і надалі головною зброєю в совєтському арсеналі і що Совєти не завагаються її вжити, якщо тільки це буде потрібне для здійснення їхніх цілей. Обидва, і адмірал Редфорд і секретар оборони Вилсон запевнили членів сенатської комісії закордонних справ, що американська повітряна збройна сила є в загальному вищою за ту ж совєтську і що свою перевагу над Совєтами вдержить Америка і в майбутньому.

На Еніветок відбувся пробний вибух мініятурної водневої бомби

Бікіні. — Представники преси, що вичікують на кораблі „Мавнт МекКінлі" на Пацифіку на заповіджений вибух першої американської водневої бомби, повідомляють, що в суботу 5 травня ц. р. відбувся на острові Руніт пробний вибух малої водневої бомби, що її можуть перевозити суперсонічні літаки, або що нею можна б вирджувати керовані ракети. Офіційні чинники цього повідомлення ще не підтвердили. Думають, що спроба з цим новим родом водневої бомби є важливим кроком в розбудові атомового арсеналу З'єдинених Держав і що цю нову зброю можна з великим успіхом вживати не тільки для оборонних, але і для аґресивних цілей. Назва цієї мініятюрної, „кишенькового типу" водневої бомби, мала б бути Лякрос. Бомбу цього типу можна досить легко із меншою витратою коштів виробляти і вона набагато легша від інших водневих бамб.

Президент Індонезії Сукарно приїжджає у відвідини до ЗДА

Маніла. — Президент Індонезії Сукарно, їдучи в офіційні відвідини до З'єдинених Держав Америки, зупинився по дорозі на Філіппінах, де його вітав президент Філіппінської Республіки Рамон Маґсайсай. Відбувши відвідини у Вашинґтоні, резидент Сукарно відвідає ще потім Канаду і деякі західньо - европейські краіни. Пізніше плянує Сукарно відвідати також Совєтський Союз і комуністичний Китай, щоб підкреслити цим, як заявляють індонезійські офіційні чинники, „активну і незалежну закордонну політику Індонезії. Ці ж чинники заявляють, що Індонезія прийме кожну економічну допомогу, якщо з такою допомогою не будуть зв'язані такі чи інші зобов'язання, які б обмежували суверенність Індонезії.

В АМЕРИЦІ

● **Перебуваючи** у військовому шпиталі у Вашинґтоні в п'ятницю і суботу мин. тижня на лікарській перевірці, през. Айзенгавер дістав шість „листів" від хворих у тому шпиталі дітей. Він віддячився їм тим, що перед відходом зі шпиталю пішов особисто до дитячого відділу і розмовляв з малими пацієнтами. Він відвідав там теж філіппінського амбасадора Ромульо, який від довшого часу лежить там хворий.

● **Представник** домініканської Революційної Партії Нікляс Сільфа в Ню Йорку звернувся до президента Айзенгавера з прилюдним закликом прослідити у зв'язку із зникненням домініканського діяча Х. де Галіндеца дипломатичну незайманість одного із домініканських консулів у ЗДА.

● **В Ню Брітен,** Конн., поліція обвинувачує одного з покупців у харчовій крамниці в крадежі курки з цієї крамниці, не зважаючи на його виправдування, що курка залетіла сама під полу його плаща. Виявляється, що курка була обскубана й заморожена.

● **Несприятливі вітри** примусили вже сьомий раз із черги американське командування відкласти знову спробу з водневою бомбою на середущім Пацифіку на одному з островів Еніветоку.

● **Ернесто де ля Ґардія,** мол., кандидат на президента Панами, сповістив, що він і його партія (Національна Коаліція) здобули перемогу в недільних виборах на президента.

● **Губернатор** нюйоркського стейту Гарриман під час свого виступу в Денвері обвинувачу тому, що Президент не сказав народові правди про справжнє відношення летунських збройних сил ЗДА і Совєтського Союзу.

вав президента Айзенгавера в

● **Демократичні** кандидати на президента Адлей Стівенсон та Естес Кіфовер зустрілися вперше разом після чотирьох місяців у Льон Банос в Каліфорнії, де їх обидвох вітала ок. 45-тисячна юрба. Обидва вони у своїх промовах висловили впевнення в перемогу демократів під час президентських виборів в листопаді цього року.

● **78-літній** демократичний сенатор Волтер Джордж вияснив істотну причину, чому він зрікся своєї дальшої кандидатури на сенатора з свого стейту Джорджія: він має там такого грізного суперника в особі кол. губернатора Германа Толмеджа, що мусів би вести інтесивну виборчу кампанію з об'їздом цілого стейту і численними промовами, а лікар заборонив йому робити це з уваги на вік, та ще й з уваги на літню спеку. „Н. Й. Таймс" заявив, що „поява Г. Толмеджа в Сенаті так само прикра, як прикрий відхід Джорджа".

● **Клер Був Люс,** американська амбасадорка в Італії, прибула літаком до Ню Йорку, щоб піддатися докладній лікарській перевірці свого здоров'я. Вона заявила, що взяла собі приклад з през. Айзенгавера, бо найкраще служити батьківщині може тільки той, хто почуває себе в повноті фізичних і духових сил.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ВЕРНУВСЯ ДО ВАШИНҐТОНУ

Перебувши в суботу минулого тижня лікарські оглядини, Президент виїхав був до Ґеттисбурґу, де перебув кінець тижня. Вже в понеділок Президент вернувся своїм малим літаком до столиці.

ГУБЕРНАТОР ГАРРИМАН ЗАПОВІДАЄ СВОЮ КАНДИДАТУРУ НА ПРЕЗИДЕНТА

Коді, Вайомінґ. — Нюйоркський губернатор Аверел Гарриман, промовляючи тут минулого понеділка, 14-го травня, на стейтовій конвенції Демократичної партії, заповів вперше, що його ім'я буде зголошене на передвиборчій крайовій конвенції Демократичної партії не як „фаворизованого сина" стейту Ню Йорк, але як кандидата на демократичну номінацію. Губернатор Гарриман додав, що „коли добрі люди з Вайомінґу бажають піддержати кандидата з Ню Йорку, то я був би з того дуже гордий". Ця заява нюйоркського губернатора викликала зрозуміле заінтересування, бо досі п. Гарриман був тільки „неактивним кандидатом", — себто не вів жадної спеціяльної кампанії на те, щоб здобути підтримку його кандидатури, кажучи, що він є „активним губернатором". Зголошуючи свою активну кандидатуру на демократичну номінацію, губернатор Гарриман рівночасно закликав демократів, щоб у своїй передвибочій кампанії не обмежували своїх виступів проти республіканців тільки до членів уряду президента Айзенгавера, але самого президента, як він з президента Айзенгавера став кандидатом Айзенгавером, робили відповідальним за „всі неуспіхи республіканської адміністрації". При цій нагоді губ. Гарриман назвав поодинокі справи, зокрема зменшення фармерських прибутків, втрату амереканського престижу в закордонній політиці і т. п., які він уважає неуспіхами республіканського уряду. Виступ губернатора Гарримана в Коді у Вайомінґ був одним із цілого ряду, які він зробив під час своєї чотироденної поїздки по західніх стейтах.

Пляни про атомову фльоту починають здійснюватись

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер підписав закон, який уповноважує командування фльоти видати 1,500,000,000 долярів на будову атомових кораблів. Запляноване кораблебудівельна програма охоплює збудування одного 11,000-тонного кружляка для перевожування керованих ракет, підготовні роботи над конструкцією атомового машинного устаткування для кораблів, збудування дальших шістьох атомових підводних човнів, модернізацію багатьох існуючих кораблів в тому напрямку, щоб можна було вистрілювати з них керовані ракети, збудування 12 нових малих кораблів для перевожування таких ракет. Крім того має бути збудована ще одна велика авіоматка. В новому бюджеті, що його прийняла вже Палата Репрезентантів і що його має ще ухвалити Сенат, призначено на будову воєнних кораблів 1,424,662,000 долярів.

Робітники сталевої індустрії будуть домагатися нової підвишки заробітної платні

Питсбурґ. — Провідники спілки Об'єднаних Сталеварних Робітників Америки почали свої наради над остаточним виправцюванням домагань в справі підвишки заробітньої платні, які ще цього місяця мають бути передані керівництвам корпорацій і компаній сталеварної індустрії. Сталеварні робітники будуть домагатися в першій мірі основного підвищення заробітної платні і в дальшому теж виплачування спеціяльних премій за надпрограмову працю наприкінці тижня. Спілка сталеварних робітників Америки нараховує 1,250,000 членів. Дотеперішній контакт спілки із 172 сталеварними компаніями забезпечує тільки 650,000 робітників і його дійсність втрачає силу вже 30 червня ц. р. Якщо домагання спілки не будуть виконані, то спілка може проголосити вже в липні цього року страйк сталеварних робітників. Пересічна заробітна платня робітників цієї спілки виносить 2.45 долярів на годину.

Відкриття малярської виставки Осипа Танасевича

Ню Йорк. — У неділю, в двох залях Літературно-Мистецького Клюбу відкрито індивідуальну виставку малярських творів мистця Остапа Танасевича в Милвокі, Виск. Мистець показав на виставці до 50 своїх творів, виконаних останніми роками, серед них портрет ген. Т. Чупринки та портрети відомих мистців і письменників. Уже в день відкриття закуплено три речі. Виставка відкрита щонеділі до 3 червня.

● **Орфан Копрулю,** син турецького міністра закордонних справ, професор університету в Істанбулі, зрікся становища голови урядової Демократичної партії на Істанбульську округу на знак протесту проти реакційної політики уряду супроти преси, яка виходить під суворою цензурою.

ВІДНОСИНИ НА КИПРІ ПРЕДМЕТОМ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ ДЕБАТИ

Лондон. — В понеділок 14 травня уряд прем'єра Антоні Ідена був предметом гострих атак збоку соціялістичної опозиції за політику на острові Кипрі. Джеймс Ґріффітс, колишній міністер колоній в соціялістичному уряді Англії, закинув урядові Ідена фальшиву тактику: мовляв, помилування двох молодих грецьких терористів на Кипрі було б відтяжило атмосферу і відкрило двері до нових переговорів, а повішення їх внеможливило далі ці переговори. Ґріффітс ствердив, що „з приязного Англії народу зроблено ворожий нарід". (У зв'язку з цим американська преса зауважує, що державний секретар Доллес і американський амбасадор у Греції так само дораджували англійському урядові та англійському губернаторові на Кипрі не спішитися з виконуванням смертної екзекуції на грецьких терористах, але англійці не послухали). Англійський міністер колоній Леннокс - Бойд гостро відповідав на закиди лейбуристів. Він покликався на офіційні документи, з яких, мовляв, виходить ясно, що соціялістичний уряд Англії в 1951 році так само відмовив Кипрові з'єднення з Грецією. На закид, чому Англія не візьме справу Кипру на Форум Ради Европи, або НАТО, Леннокс - Бойд відповів, що у ході нарад на такому форумі напевне вийшла б відтіль або Греція або Туреччина і тоді ситуація була б ще складніша. Остаточно, внесення соціялістичної опозиції, щоб за погану політику міністерства колоній (формально це Колоніяльний Уряд) скреслити з його бюджету 100 англ. ф., перепало 314 голосами проти 236.

Іден відмовляється від дальших пояснень у справі Крабба

Лондон. — Вправді уряд прем'єра Ідена погодився вставити на денний порядок нарад англійського парляменту на понеділок 14 травня ц. р. справу таємничого зникнення 19 квітня ц. р. найкращого нурця англійської воєнної фльоти, воєнного героя коммодора Крабба, проте сам Іден відмовився додати щонебудь більше в цій справі, як сказано про це в офіційній відповіді уряду на совєтську ноту. Як відомо, коммодора Крабба бачили совєтські моряки з помосту кружляка „Орджонікідзе", яким приїхали до Англії Хрущов і Булґанін, після чого він зник і більше не повернувся на сушу. Совєтська преса одверто оскаржила англійців, що вони вислали Крабба на шпигунську місію. Англійська преса також висловила була здогад, що коммодор Крабб, який був у стані спочинку, але час до часу виконував різні доручення адміралції, або з такого доручення, або на власну руку, переводив обслідування підводної частини совєтського кружляка, чи нема там радарових приладів проти підводних човнів. Англійський уряд висловив Совєтам офіційно „жаль з приводу того інциденту". В понеділок прем'єр Іден відмовив усіх дальших пояснень, заявивши, що вони могли б „пошкодити дуже важливим міжнародним інтересам". Соціялістичний внесок на скреслення якоїсь квоти з персонального бюджету прем'єра — відкинено 316 голосами проти 229. Проте ця справа є далі одною з головних сенсацій на сторінках англійської преси.

Перещеплювання очної рогівки не суперечить релігії — заявив Папа

Рим. — Папа Пій XII висловлюючись у справі перещеплювання рогівки з очей тільки-що померлих осіб іншим особам, заявив перед групою різнонаціональних окулістів, що Католицька Церква не висуває моральних ані релігійних застережень проти таких новітніх хірургічних операцій, коли вони служать добру людей. Однак Папа перестеріг лікарський світ, щоб таке перещеплювання очної рогівки переводити тільки згідно з останньою волею покійної людини та за згодою кревних. Далі, казав Папа, перещеплення комусь очної рогівки не можна вважати ніяким зобов'язанням, наложеним на особу, якій перещеплено очну рогівку, іншими словами — не вільно робити таких операцій для заробітніх цілей; не вільно користуватись для таких операцій очною рогівкою бідних чи цілком самітних осіб по шпиталях; не вільно ніколи позбавляти очей ще живих осіб, як узагалі не вільно для таких цілей позбавляти живу людину будьякого органу тіла, — а супроти мертвих треба мати ту пошану, що її мається супроти людини, створеної на образ і подобіє Боже. Зате, якщо біологія і медицина вважатимуть це за можливе і доцільне, то можна користуватись звіриними органами для життя і здоров'я людей, за вийнятком трансплянтацій статевий органів, які недопускальні з погляду релігії. Промова на цю тему Папи на збірній авдієнції лікарів-окулістів в понеділок 14 травня ц. р. стояла у зв'язку з успішним перещепленням очної рогівки мілянського духовника До Карльо Ґноккі, який, вмираючи на початку цього року на рака, записав по одному своєму оці одному сліпому хлопцеві й одній сліпій дівчині.

Сталінський теоретик літератури Фадєєв покінчив самогубством

Москва. — Александер А. Фадєєв, колишній довголітній генеральний секретар та якийсь час голова Спілки совєтських письменників, нагороджений двократно орденами Леніна й різними іншими медалями, письменник і теоретик совєтської літератури — застрелився в понеділок 14 травня ц. р., у своєму помешканні в Москві. Він мав 55 років. В офіційній совєтській версії він наклав на себе руку „у стані глибокої психічної депресії", що прийшла внаслідок хронічного алькоголізму. Фадєєв, який втішався великими ласками за часів Сталіна, як найпалкіший пропаґатор літератури, втисненої у шори партійної програми і партійно - пропаґандивної місії, був в останніх місяцях критикований за свій „сталінізм" і „культ одиниці". Він був ворогом „буржуазної" літератури Заходу, яку оплюґавлював демагогічними комуністичними фразами. У 1949 р. Фадєєв був головою совєтської делеґації, що прибула до ЗДА на Культурну й Наукову Конференцію для Світового Миру. Багато осіб і чинників критикували ту конференцію, як замасковану комуністичну затію, що її комуністи намагались використати для своїх пропаґандивних цілей. Будучи тоді в Ню Йорку, Фадєєв заперечив, наче б совєтський режим у чомунебудь обмежував письменницьку творчість і наче б „совєтський нарід" не мав свободи висловлювати свою думку. В місяць пізніше він заявив у Парижі, що З'єдинені Держави виховують „ґенерацію молодих злочинців, що їх можна б ужити у найближчій війні так само, як свою молодь використав був Гітлер". Забріханий большевик був радше пропаґатором, як творчим письменником.

СОВЄТИ ЗАПОВІЛИ ЗМЕНШЕННЯ СВОЄЇ АРМІЇ НА 1,200,000 ВОЯКІВ

ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ПОДАТИ ЦИФРИ ПРО СТАН СВОЇХ ЗБРОЙНИХ СИЛ. — НЕМА МОЖЛИВОСТИ ПЕРЕВІРИТИ ПРАВДИВІСТЬ СОВЄТСЬКОЇ ЗАЯВИ

Москва. — Совєтський уряд заповів, що впродовж року, найдалі до 1 травня 1957, зменшить свої збройні сили на 1,200,000 вояків. У совєтській заяві, яку речник уряду відчитав на скликаній пресовій конференції і яку потім в цілости передало московське радіо, говориться про те, що здемобілізується 63 дивізії, між ними три дивізії летунських військ. Між здемобілізованими військовими одиницями будуть також бриґади, стаціоновані тепер у Східній Німеччині силою 30,000 вояків. Відповідно буде теж зредукований совєтський військовий бюджет і будуть закриті деякі військові школи. Стягнеться теж з активної служби 375 воєнних кораблів. Шеф пресового департаменту совєтського міністерства закордонних справ, який відчитав ту велику совєтську декларацію, підкреслив, що нова редукція совєтських військ приходить додатково, пригадавши ніби-то переведену редукцію військ на 640,000 вояків, як це заповіджено минулої зими. Однак він відмовився сказати, скільки властиво взагалі нараховують совєтські збройні сили. Совєти ніколи цього не оприлюднили, всупереч західнім державам, зокрема і спеціяльно З'єдинених Держав, де стан збройних сил в усіх родах зброї докладно відомий і детально обговорюваний в явних парляментарних дебатах та зазначений в ясному військовому бюджеті. Західні фахівці обраховують совєтські збройні сили на 4 мільйони вояків плюс два мільйони вояків в сателітних країнах. З'єдинені Держави мали на 31 березня докладно — 2,850,039 вояків в усіх родах зброї. Дуже обширна совєтська заява подає історію післявоєнних міжнародних конференцій роззброєння та перечислює різні зголошені там проєкти. Совєти підкреслюють свій проєкт, щоб устійнити висоту збройних сил ЗДА, СССР і комуністичного Китаю на 1,500,000 вояків, Англії і Франції по 650,000 та по максимум 200,000 для кожної іншої держави. Західні держави запропонували означити, як найвищу межу, по 2,500,000 для ЗДА, СССР і комуністичного Китаю, по 750,000 для Англії і Франції та по 500,000 і менше для кожної іншої країни. Але західні держави узалежнили редукцію збройних сил від попереднього сформування контрольного міжнародного апарату, який міг би перевірити дійсно переведену редукцію. Слаба сторінка теперішньої заповіді про пляновану редукцію совєтських військ, як і попередньої заповіді про редукцію 640,000 вояків, у тому, що неможливо знати ані того, чи дійсно заповіджену редукцію переведено, чи вона залишилась тільки на словах і папері, та невідомо, скільки ще вояків залишилось після переведення редукції. Тому західні чинники ставляться дуже скептично до цієї нової совєтської заяви, яка, зрештою, не прийшла несподівано, бо американський делеґат в Комісії для справ роззброєння Об'єднаних Націй, Герольд Стассен, передбачував таку совєтську заяву вже які два тижні тому. Совєтська заява висловлює „надію", що інші держави „підуть слідами" Совєтів у ділі „добровільного роззброєння". Зредуковані в СССР сили, говориться в тій заяві, будуть використані в хліборобстві і промислі, отже для продуктивних цілей народу.

СССР і Японія підписали договір про риболовлю

Москва. — В понеділок 14 травня підписано у Москві японсько-совєтський договір про риболовлю з важністю на 10 років і договір про морську рятункову акцію з важністю на три роки. Однак ці договори ввійдуть в силу тільки з моментом підписання мирового договору між СССР і Японією, або обміну дипломатичними репрезентантами, якого досі ще нема. Перервані в березні ц. р. у Лондоні переговори про такий договір мають продовжуватись знову найдалі від 31 липня ц. р. Згадка про обмін дипломатичними репрезентантами стоїть у зв'язку з пропозицією Булґаніна, щоб СССР і Японія обмінялись амбасадорами, не чекаючи підписання мирового договору. Японська делеґація спершу відкинула пов'язання справи договору про риболовлю зі справою мирового договору та відкинула проєкт про обмін амбасадорами без мирового договору побоюючись, що це збільшить шанси Москви щодо затримання заграбаних японських Курільських островів і південного Сахаліну. Японці погодились підписати запропонований довготерміновий договір після того, як большевики включили в нього „вужчий договір", який дозволяє японцям на частині далекосхідніх вод в сусідстві совєтської території на негайну риболовлю, незалежно від мирового договору. Коли б Совєти виконали свою погрозу, що каратимуть всі японські човни і кораблі на „совєтських водах", то це мало б катастрофальний наслідок для японського економічного життя.

В СВІТІ

● **У м. Константін,** в Альжирі, в останню суботу вполудне якийсь арабський терорист кинув ручну ґранату в жидівську каварню: 13 гостей поранено. Постійна, важко озброєна сторожна французів і жидів, перевела негайну відплатну акцію: обстріляно скорострілами арабську каварню, при чому три араби згинули, а кільканадцять ранено. Французькі газети твердять, що напад на жидівську каварню мав бути гаслом для спроби партизанів опанувати Константін, але алярмові сирени в місті і прибуття авт з військом перекреслили пляни терористів.

● **Єгипетський диктатор** Ґамаль Абдель Нассер несподівано прибув у суботу літаком до переповненого арабськими втікачами з Палестини містечка Ґаза в неспокійній прикордонній смузі. До багатотисячної юрби арабів, які збіглись у спонтанній маніфестації, він виголосив промову, закликаючи утікачів не втрачати надії на „остаточну перемогу".

● **Комуно - мадярський уряд** випустив на волю римо-католицького архиєпископа Йосифа Ґреса, засудженого у 1951 році на 15 років в'язниці за „державну зраду". Мадярський „прем'єр" Андраш Геґедіш прийняв на авдієнції архиєпископа і повідомив його, що він може приступити до виконування своїх попередніх обов'язків у Церкві. У Відні дістали вістку про скасування домашнього арешту, під яким перебував від 1948 року перший прем'єр Мадярської республіки Солтана Тілді з партії дрібних хліборобів.

● **Еспанський диктатор** ген. Франко покарав д-ра Мануеля Торреза Льопеза, декана правничого факультету в Мадридському університеті, члена парляменту („кортезів") і члена політичної ради урядової партії Фаляни за те, що він зізнавав на користь студентів, яких в минулому місяці судили за „бунт" проти названої урядової партії. Еспанського вченого й політика позбавлено всіх його політичних й наукових функцій і почестей, а залишено тільки професором університету.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТИЖДЕНЬ ПРАВДИ ПРО АМЕРИКУ

Відома із своєї публікаційної та громадської діяльности Загальна Рада Американської Єдности, одним з директорів якої є й наш громадянин та публіцист ред. Ярослав Чиж, проголосила цей тиждень, що триває від 14 до 20 травня, „тижнем листів з Америки". Ця спеціяльна акція, що має на меті заохотити американських громадян до поширювання правди про Америку приватними листами до рідних чи знайомих закордоном, ведеться вже сім років і здобула собі не тільки увагу, але й признання збоку найвищих і найбільш відповідальних мужів. З нагоди цьогорічного „тижня листів з Америки" президент Айзенгавер сказав: „Кожний, хто пише листи закордон, може допомогти справі міжнародного порозуміння та єдности. Якщо багато людей візьме участь в цьому, вони багато спричиняться до встановлення нових підвалин для надії і свободи в світі". Свої заохочуючі завваги з приводу цього тижня висловили державний секретар Доллес, амбасадор Ладж, генеральний поштмайстер Соммерфілд та численні губернатори стейтів і посадники міст, а директор Інформаційної Агенції ЗДА, п. Аббот Вошбирн твердить: „Я вірю, що протягом цьогорічного „тижня листів з Америки" більше, ніж будь-коли досі, американців напишуть листи закордон і в такий спосіб дадуть свій вклад у забезпечення взаємного порозуміння і світового миру".

Очевидно, що компанія ширення правди про Америку з поміччю приватних листів американських громадян до рідних, приятелів і знайомих повинна зацікавити в першу чергу громадян різних національних походжень, між ними й нас, українців. До того ж ця кампанія набирає ще й окремого значення тепер з уваги на те, що — правильно і вказано це чи ні — щораз більше наших людей намагається встановити кореспонденційний зв'язок із особами закордоном, включно з тими, що перебувають за залізною заслоною.

Про важливість листів для взаємного зрозуміння і порозуміння не приходиться говорити, бо вона більше, ніж наявна. Ніщо бо так не промовляє до нашого переконання, до нашого розуму, душі і серця, як саме ці листи, написані рукою когось з наших близьких. Приватними листами можна багато більше зробити для поширення правди, ніж будь-якими іншими, навіть найбільш досконалими засобами пропаганди.

Знають це й червоні вороги правди, які замкнули поневолених ними людей поза залізною заслоною, щоб, з одного боку, не випустити правди про жахливі невільничі обставини в самому Советському Союзі, а з другого — щоб не допустити туди правди про вільний світ. В останньому часі залізну заслону дещо послаблено для кореспонденційних цілей, але це напевно не зроблено на те, щоб відкрити дорогу правді, а тільки на те, щоб і цей спосіб використати для підступу, баламутства та підготови до генерального наступу на „ворогів народу", до яких в советській системі зараховується саме усіх звеличників та оборонців волі і правди.

В таких обставинах проголошений „тиждень листів з Америки" насуває окремі думки і побажання для тих, що пишуть листи за залізну заслону. Америка нічого іншого не бажає й не потребує, як тільки ширення правди у світі. Правда про Америку така велика, могутня і принадлива, що вона може бути найкращою і найуспішнішою зброєю в боротьбі за волю і мир для всіх. Правда про американську волю і американські можливості, про американський спосіб життя і американський добробут, про американські ідеї та взагалі про американське життя, — така, як кожний з нас її бачить і нею живе, конкретні приклади цієї правди з нашого власного життя — це ж найбільша притягальна сила і найбільша заохота для змагань до правди і волі. Христова засада: „пізнайте правду і правда визволить вас" найбільш актуальна й сьогодні, а кожний наш лист закордон є відповідним вкладом у пізнання та поширення цієї правди.

Це повинні мати на увазі також і всі ті з-поміж наших громадян, які вважають за вказане вдержувати кореспонденційний зв'язок з особами за залізною заслоною. Але при цьому вони не повинні ані на хвилину забувати про всі ті небезпеки й загрози для тих осіб у советській неволі, до яких доходить правда з-за кордону і які мають з нею зв'язок. Проте, проблемою не є що писати, бо писати можна тільки правду. Проблемою залишається тільки, як цю правду писати, або чи писати взагалі. Цю проблему повинен кожний розв'язувати так, як йому підказує його власний розум і його власне сумління.

МЕНШЕ ФРАЗ ПРО ЗБРОЄННЯ

Читачі щоденної преси, які нарікають, що „нічого не діється", — не мають рації. Від часу візити московських диктаторів у Лондоні, яка була подвійною сенсацією — самим своїм фактом і своїм несподівано яскравим фіяском — сталося кілька подій, споріднених своїм характером і в сумі дуже позитивних. Передусім, „оптимістичні передбачення" різнонаціональних наївняків, що несподівана розмова Нікіти Хрущова з Геролдом Стассеном і пізніші дві наради американської і советської делеґацій на Лондонській конференції роззброєння приведуть у цій справі до якогось бодай найскромнішого порозуміння, — виявились цілком фальшивими. Через кілька днів після повороту Хрущова до Москви, вернувся і Геролд Стассен до Вашингтону. Остання фаза нарад підкомісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння в Лондоні тривала від 19 березня ц. р. до 6 травня ц. р., а від початку свого існування, отже від 1953 р., ця підкомісія відбула 86 засідань. Вони закінчились тепер тим самим ствердженням факту неможливости зговоритись з большевиками про роззброєння, яким кінчалися всі попередні безконечні балачки на цю тему. Замість залишити по собі враження, що СССР, боячись війни, готов дійсно піти на якийсь компроміс в справі припинення переговорів у зброєнні, що — згідно з законом історії — мусять привести до вибуху війни, — Хрущов залишив пам'ять про свої погрожування світові трансконтинентальними ракетами, які можуть переносити водневі бомби в довільний пункт земної кулі.

Цей новий показ хрущовської дипломатії, яка нагадувала слона в крамниці з порцеляною, мав безумовно вплив на хід нарад на двох форумах, переділених Атлантійським океаном. У Вашингтоні на форумі Конґресу, точніше на Підкомісії в справах летунства, переведено переслухання найавторитетніших військових чинників, чи дійсно оправдані алярмуючі вістки про советську перевагу в літаках і далекосяжних ракетах. Переслухання і дебати на бюджетовій комісії над військовим бюджетом ЗДА дали змогу найвищим державним чинникам, включно з Президентом, забрати слово в цій справі — не тільки для заспокоєння стурбованої публічної опінії, але й для затвердження сум, що їх зажадала державна адміністрація для оборони країни на наступний бюджетовий рік. Знову ж у Парижі на триденних нарадах 15 західніх міністрів закордонних справ піддано за закритими дверима докладній аналізі міжнародну ситуацію під кутом завдань НАТО, як військово-політичного антисовєтського бльоку. Нема ніякого сумніву, що хрущовська „миролюбна" промова про перевагу Совєтів над З'єдиненими Державами в продукції водневої бомби, далекосяжних літаків і ядрових ракет вплинула на одностайність рішення і американської Палати Репрезентантів і Ради НАТО. Прийняття 377 голосами без жадного голосу спротиву 34-більйонового військового бюджету, із скресленням з запропонованого законопроєкту тільки частини квот, призначених на канцелярійно-архівальні і т. п. цілі, незв'язані безпосередньо з бойовою підготовою і силою країни, це — величезний успіх в зрозумінні американською політичною верхівкою дійсної теперішньої ситуації і величезний доказ довір'я, що його має також опозиційна демократична більшість Конґресу до Президента, як військового фахівця. Не меншим успіхом був вислід з'їзду керівників закордонної політики 15 держав, учасників НАТО. На характер тих Паризьких нарад і їх останні висновки правильне світло кинув виступ головного команданта збройних сил НАТО, генерала Ґрунтера, на пресовій конференції в Бонні, через чотири дні після закінчення паризького з'їзду. Він, який був найавторитетнішим інформатором приявних 15 міністрів про дійсну військову ситуацію в Европі, про військову силу СССР на европейському континенті і про стан оборонного поготівля Заходу, — перестерігав публічно проти послаблення чуйности і проти сповільнення темпу військово-оборонних зусиль. Генерал Ґрунтер буквально перестерігав проти легковірного довір'я до „усмішок", які є тільки технічним засобом у новій політичній кампанії Москви. Можна з усією певністю прийняти, що коли те саме ген. Ґрунтер говорив перед 15 міністрами закордонних справ, підтримуючи свої слова цифрами й датами та пояснюючи їх на розвішеній мапі світу, то не викликав у своїх слухачів найменшого сумніву і не знаходив ніякого спротиву.

Це добрі, позитивні факти. Вони сильніші й переконливіші від філософсько - гіпотетичних міркувань Винстона Черчила, який знайшов собі авдиторію саме в західньо-німецькому Аахені для своїх „якщо": якщо Москва дійсно щиро осуджує всю ту свою політику, що привела була до створення НАТО, як політику нині розвінчаного Сталіна ,тоді не було б причин відмовляти їй у прийнятті до НАТО. Забагато тут „якщо" і „би", щоб та заява старого державного діяча мала реально - практичне значення. Черчил усе своє довге життя був відомий із своїх трохи екстравагантних ідей, які не раз бентежили самих англійських політиків. Інколи його ідеї спричиняли чимало клопоту. Пригадаймо його, вперто повторювану, думку про потребу „безпосереднього особистого контакту" з большевицькими д и к т а т орами. Це ж він негайно після смерти Сталіна виступив з проєктом „зустрічі на вершинах" із Маленковим, здогадним всесильним диктатором, наступником Сталіна. Для Винстона Черчила то була неприємна несподіванка, коли він прочитав одного дня, що Маленков публічно покаявся, як некомпетентний прем'єр, і подався до димісії, задовольнившись титулом котрогось там віце - прем'єра і міністра електрівень. Але ідея Черчила таки знайшла свою реалізацію в минулорічній червневій конференції „на вершинах" у Женеві, від якої почалось „усміхнене" баламутство, і в цьогорічній квітневій візиті Хрущова й Булґаніна в Лондоні. Черчил може виправдуватись, що вільний світ не втратив на тому, що пізнав краще істоту совєтської політики. Але скільки пропаґандивного матеріялу дано в руки большевикам отим співіснувальним обманом? Шкода з цього останнього виступу Черчила може бути, власне, у пропаґандивній поживі, що її мають тепер большевики для своєї дальшої кампанії проти того НАТО, що його він так прославляв. Але для державних діячів у НАТО реально-практичну вартість мають ствердження Ґрунтера, а не гіпотези Черчила.

І тому добре, що тепер менше говориться про роззброєння ,а більше про незмінене обличчя московської політики, без уваги на її „старий" чи „новий" вигляд.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ КОНҐРЕС ПРАЦІ

Париж, Франція. — В будинку ради 18 округи Парижу засідав три дні Европейський Конґрес Праці. Цей Конґрес скликала організація, що входить як частина до Европейського Руху. Назва цієї організації — Соціялістичний Рух за Об'єднані Держави Европи. Голова Управи цієї організації — Андре Філіп, бувший міністер французького уряду. Президентом Соц. Руху за Об'єднані Держави Европи є П. А. Спаак, теперішній міністер закордонних справ Бельгії. Патронат над Европейським Конгресом Праці прийняли визначні особи з політичного і професійного життя.

Европейський К о н ґ р е с Праці цікавий тим, що в ньому взяли участь представники різних груп (соціялісти і не-соціялісти), які поставили собі завдання зібрати господарські та політичні сили 6 вільних держав Західньої Европи для створення одного ринку і для організації *спільної продукції* (*плянове* господарство). Італія, Франція, Західня Німеччина, Бельгія, Голляндія, Люксембурґ — начисляють майже 200 мільйонів людности, і ці країни мають значні природні багатства та технічно підготованих робітників. Між Америкою, Совєтським бльоком та Британською Спілкою Народів така Европейська Конференція могла б бути впливовою силою, а крім того злука господарських джерел дала б цим країнам великий розмах. Недарма Москва так боїться об'єднання Західньої Европи. Саме перед Европейським Конґресом Праці в Парижі московські „Известия" видрукували статтю свого спеціяліста від „европейських справ", Полянова (24 березня), в якій автор гостро нападає на весь плян Об'єднаних Держав Европи, як ворожий справі миру!

В Европейськім Конґресі Праці взяли участь національні делеґації з вільних західньо - европейських країн та з країн, поневолених диктатурами. В українській делеґації були на Конґресі в Парижі такі особи: проф. Панас Феденко, п. Ніна Хмель, д-р Богдан Феденко і п. Олександер Козакевич (обсерватор).

Европейський К о н ґ р е с Праці не був тільки місцевою зах.-европейською подією. Також представники африканських країн прислали своїх заступників, щоб привітати Конґрес і заявили свою охоту до спільної праці з народами Европи. Ці делеґати африканських країн засідали в президії Европейського Конґресу Праці і виступили з промовами до членів Конґресу. Промовці однозгідно підкреслили в заявах до Конґресу необхідність співпраці їх країн з Об'єднаною Европою в свободі й гідності.

Конґрес вислухав промови Андре Філіпа, голови Управи Соціялістичного Руху за Об'єднані Держави Европи, Енріка Хіронеллі, генерального секретаря цього Руху, П. Спаака та інших і розділив свою працю між 4 комісіями: комісія спільного ринку, комісія політична і соціяльна, комісія атомової е н е р ґ і ї („Евр.-Атом") і комісія недорозвинених країн. В комісіях і в пленарному засіданні Конґресу розвинулася цікава дискусія. З промовою виступив відомий французький економіст Жан Монне, президент ділового комітету для Об'єднаних Держав Европи. Промовляли крім того: Г. Недерґорст, посол до голляндського парляменту, К. Піно, міністер закордонних справ Франції, С. Мансголт, міністер сільського господарства Голляндії і ін. Крім резолюцій, Конґрес ухвалив також окрему декларацію, в якій сказано, між іншим, що „европейські нації не зможуть пристосуватися до найновіших технічних досягнень, які вимагають одночасно дуже солідних засобів і масового споживання, якщо митні права, континґентація, численні перешкоди для руху людей, ідей, товарів і капіталів, будуть продовжувати гальмувати розвиток їх обміну, перешкоджати раціоналізації їх господарства, у д е р ж увати анархічну конкуренцію там, де вимагалася б тісна співпраця".

Конґрес проголосив, що в теперішній ситуації створення Західньо - европейської спілки для розвитку атомової енерґії та спільного ринку — це негайне завдання.

Европейський Конґрес Праці ствердив, що — „основна проблема европейського об'єднання є порядку не технічного, а політичного. Бажаючи навчитися з недавнього досвіду і розуміючи упертий спротив місцевих інтересів у відношенні до створення необхідних установ, Конґрес кличе робітників тісно об'єднатися і взятися до роботи над европейським пляном, як суцільною політичною і динамічною силою, яка може повести до успіху ужиту енерґію і зробити з европейського об'єднання дійсне знаряддя господарського і суспільного поступу".

Конґрес підкреслив у своїй резолюції про спільний ринок, що — „об'єднання ринків має закінчитися об'єднанням господарським і політичним".

(Закінчення на стор. 3-ій)

Юрій Дивнич

СТОЛІТТЯ ФРАНКА — ПІВСТОЛІТТЯ „МОЙСЕЯ"

(З приводу прем'єри Франкового „Мойсея" в УТА, Ню Йорк, 20 травня)

В умовинах наростаючої в Україні кризи, Москва дала наказ Києву особливо широко використати сорокову річницю смерти і соту річницю народження Івана Франка, щоб знешкодити цю Велику Людину, яку один чужинець назвав світочем Східньої Европи. Франка нині в УССР перемальовують на те, проти чого він усе життя боровся — на червоного малороса. З цією метою в Києві і Львові вже написано сотні статтей, випущено вже чотири збірники псевдорозвідок про Франка, сіро-пропаґандивну недолугість яких визнають навіть окремі совєтські рецензенти. Публікуються „в и б р а н і", спрепаровані, порізані московськими цензорами твори Франка. До Франкової скарбниці вдерлася озброєна ножицями банда партійних редакторів і ріже його по живому. Досвід насильств над творчістю Шевченка і Лесі Українки застосовується тепер супроти Франка. Та коли спадщина Шевченка так чи інакше (частинно в малодоступних публікаціях) видрукувана в УССР майже повністю, то про таке повне видання творів Франка в Москві і Києві нині навіть не заікаються. Пляни 1920-их років видати в сорока томах усього Франка тепер переполовинені на 20 томів.

Причина проста: І.Франко є провідною фігурою тієї доби, коли в боротьбі на всі фронти викристалізувались Шевченкові заповіти також у формах політичних. Франко був також ковалем бойової самостійницької програми і організації громадсько-політичних сил України. І ця його велика місія проходить яскравою ниткою крізь усі його художні, наукові і публіцистичні писання. Франко тим більш небезпечний Москві, що він з великим успіхом і майстерністю поєднав бойову енерґію з глибокою культурою національно-визвольні гасла з соціяльними інтересами основних шарів населення України. Його самостійництво засноване на суверенності духовій, і тому воно є всеосяжним, розрахованим на перемогу насамперед власними силами народу. Відтіля така пекуча потреба Москви знешкодити Франка під димовою заслоною ювілейного шуму. Бо, як і Шевченка, Франка вже не викреслити з душі народу простим цензорським наказом.

На щастя, українська еміґрація не цілком лишається осторонь у цій боротьбі Москви з Франковою спадщиною. Наукова конференція НТШ в Ню Йорку 12-13 травня подала півтора десятка доповідей, що будуть друковані в „Свободі", у спеціяльних франківських збірниках тощо. Спеціяльну наукову конференцію має присвятити Франкові також УВАН у ЗДА. Готують свої праці про Франка і наші письменники, зокрема Євген Маланюк, Богдан Кравців, Святослав Гординський. Об'єднання письменників „Слово" готує на початок червня спеціяльний вечір Івана Франка. Видавництво „Книгоспілка" розпочало видання 20-томової збірки творів Франка.

Серед усіх цих заходів особливе місце посідає підготовлювана вже більше як рік прем'єра „Мойсея" в Українському Театрі в Америці. Над здійсненням цього великого задуму працюють не тільки члени УТА на чолі з Йосипом Гірняком та Олімпією Добровольською, а й запрошені до співучасти композитор Микола Фоменко та диригент хору „Думка" Леонид Крушельницький. Головну ролю Мойсея виконує Йосип Гірняк.

Демонстрація поеми Франка „Мойсей" вимагає не тільки великої культури і праці, а й творчої відваги та ініціятиви. Це бо центральний, найскладніший і найбільший твір, написаний Франком у зеніті його орлиного творчого лету (1905 р.). Хоч сюжет поеми чисто біблійний, та вся вона своїм внутрішнім змістом і мистецьким диханням втілює життя України на межі двох сторіч, на старті великого походу з „єгипетського полону" до „обітованої" національної і соціяльної свободи та незалежности. Стоячи на порозі нашого століття, автор „Мойсея" дивився вперед на незнані шляхи України. Куди вона йде? Що чекає на неї? Як буде поводитись українська людина — рядова і провідна — на грядущих (а він уже бачив їх наперед) судних іспитах історії? Чи сформує собі належний духовий і практичний провід цей титанічний, але стихійний і сліпий рух?

Великий знавець людської душі, зокрема української, Франко пророчим зором схопив можливі катастрофи недалекого майбутнього, катастрофи, що їх зародок уже таївся в душі сучасної української людини. З несамовитістю пророка Франко благав, наказував, попереджав ту людину, щоб піднялась вона до рівня суворих божественних іспитів, до вартостей віками збагачуваної скарбниці народу. Тривожні передчуття звучать у поемі. Окремі її епічні картини наче списані очевидцем вогненного моря 1917-1921 років, голоду 1933 року, окупацій і масових „ісходів" на вигнання. І над усім цим розп'ята душа головного образу поеми — Мойсея, який втілює в собі три риси великої індивідуальности Франка: видючість — віру — відповідальність.

З надією, чекаючи прем'єри „Мойсея", сподіваємось, що українці Ню Йорку й околиць разом із колективом постановників перетворять виставу „Мойсея" на маніфестацію вселюдської сили і незалежности українського духа.

ПРИЙДЕ ТАКА ХВИЛИНА...

Прийде така хвилина
[чудернацька...
Яких, яких би випробував дань!
Жага пойме, щоб випити
[зненацька
Розлогий келих хмелю забагань.

Але не той, заплямлений
[щербатий,
Що в ньому трунок пеклом
[клекотить,
А дорогий, на декілька каратів,
Що в ньому спокій, радість
[і блакить.

Що блискітки, що ці вигоди
[марні!
Душа жадає більше
[у стократ —
В землі своїй, відродженій,
[безхмарній,
Де інші зорі, води й аромат.

ГНАТ О. ДІБРОВА

Константин Ґуляй

„ВІЛЬДЛЬОКЕР"

(Мисливський спогад)

В і д Р е д а к ц і ї: Нижче друкуємо одно з мисливських оповідань пок. о. Константина Ґуляя, колишнього пароха села Нестаничі ,в Західній Україні, завзятого мисливого й автора мисливських нарисів, що їх з розповідей о. Ґуляя списав проф. Роман Завадович .Назва оповідання „Вільдльокер" (вабило, вабик, приманка) залишена зумисне німецька, бо за життя о. Ґуляя іншої назви не вживали.

Давно то було, ще за добрих часів, перед першою світовою війною. Трапилася мені нагода побувати два тижні в Карпатах. Я блукав з палицею по лісі, але багато не бачив. Раз зустрінув гайового і почав з ним балачку про полювання та про дичину в Карпатах. Тоді він розповів мені про „приманку" або „вабило", що їх мисливці називали по-німецькому „вільдльокером".

— Лісничий вийшов раз на орябки з „вільдльокером" — це такий прилад, що наслідує згуки звірини, — каже гайовий. — Тільки почав вабити, у молодім смерековім лісі почув легку ходу, і за хвилину показався величезний старий рись, знаджений удаваним голосом орябка. Мороз пішов лісничому поза шкіру, але не було іншої ради, тільки рятувати життя рискованим швидким стрілом. Тож стрелив йому „вісімкою" в голову. Віддаль була близька, стріл добрий, рись лише простягнувся. Я допитався, де лісничий мешкає, і бачив „випхану" шкуру того рися; штука була надиво велика, виглядав, мов яґуар. Лісничий, старий чех, відомий мисливець, розповідав, що застрелив багато рисів, але такого великого ніколи в житті не бачив і, може, не побачив би, якби не „вабило".

Зацікавило мене це ваблення дичини. Забаг і я мати таке „вабило".

Як тільки вернувся з Карпат додому, зараз на другий день пішов у ліс на засідку. Був зо мною і Семен, гайовий. Засідка протягнулася пізно в ніч. Ми верталися стежками побіч багна. По дорозі розповідав я Семенові, що є такі прилади, якими можна вабити дичину.

— Та й я вмію трохи вабити, хоч і без вабила. До мене і козел відізветься! — каже Семен. — Ану, станьмо на хвилину, я спробую.

Ми спинилися. Семен квакнув кілька разів, мов качка.

— Ква-ква-ква! — відповіли йому хором дикі качки з багнища.

Семен повторював ваблення кілька разів, і за кожним разом відзивалися качки. Спробував і я. За першим разом відповіло мені кілька легковірних качок, за другим уже тільки дві чи три, а там ні одна не відізвалася.

Ні, не мистець! Без вабила не обійдешся! — думаю собі. — А віденські такі дуже захвалювані „в і л ь дльокери" певно добре наслідують голос дичини. Аби тільки їх мати, то буду вабити дичину або знатиму, де вона, як відізветься. От, сьогодні вже дізнався, де качки на ніч западають, а завтра можна б їх шукати.

Зараз на другий день я вислав до Відня, до Шайнера замовлення на цілу купу тих ославлених „вільдльокерів". До тижня дістав посилку. Випробовую їх у хаті: пищать, свистять, квичать, гудуть і шиплять, аж лігавці брешуть, а я радію, що аж тепер, тільки дивись — буду мати всю дичину в кишені.

Не видержав — ще того самого дня пополудні пішов з „вабиками" в ліс. Знав я місце, де лис щодня ще „за сонця" виходить мишкувати на сіножатях. Не раз я на нього засідався, але то було яких двісті кроків від лісу, і лис ніколи ближче не підходив. Я не полохав його — чекав терпеливо кращої нагоди. А „взяти" його дуже хотілося, бо старий великий лисюра певно з'їдав мені багато качок, зайців та молодих тетерюків. Відки він приходив і де зникав, я ніяк не міг дослідити, бо й ліс і багна лис краще знав, ніж я. Але тепер — го-го, лисе Микито! У мене є вабило — ти вже мій!..

Край лісу сідаю за кущем, витягаю з торби якусь свистілку, що наслідує досить удатно голос мишей, і починаю свистіти. Одночасно через бінокль спостерігаю лиса, його рухи й поведінку. Лис почув свист і насторожився... Слухає... Радію, що Микита чує і звертає на голос увагу. Чекаю хвилинку і свищу ще раз — тепер, думаю, лис за мишею сюди галопом прибіжить.

Ага! Лис обернувся і чимскоріш поскакав... у лози. Більш не показався. Оттакої! Микита Микитою — не обдуриш його! Але я ще не зневірився, постановив спробувати звабити козла.

Недалеко від того місця, де я так гарно „звабив" лиса, сходилася з лісом сіножать, а на ній росли колись густо старі великі липи. Люди давно їх зрубали на „няньки" ,а пеньки пустили буйні парості, що розрослися в густі кущі. Тут я ліг на землю, добув пищика на ваблення козла і запищав, мов сарна. Закурив люлечку, дивлюся в сторону лісу і чекаю на появу козла. Чекаю й думаю: чи стріляти його, якщо вийде? Може не годиться, бо ж я його підступом заманив. Але ж, по правді, все полювання полягає на хитрощах, на обдуренні дичини. Ну, то як, стріляти, чи ні?

Серед таких вагань минає мінута за мінутою. Ваблю ще раз і ще раз, потім наслухую. Слух маю не багато гірший від зайця, а зір, мов у яструба — тож чую десь далеко в кущах тяжку підозрілу ходу. Що воно таке? Не бачу нічого, бо ліс обкопаний ровом і бурта досить висока.

Напружую слух — щось наче наближається... Спинилося — мабуть, наслухує. Ваблю знов. Рушило з місця, знов підходить ближче. Воно тяжке, певно велике, але що саме, не можу відгадати. Цікаво, в котрому місці вийде з гущавини? Що мені робити? Віддаль від рову — вісімдесят кроків, в дулах „чвірка". Якщо це лис, досить йому „чвірки". Дики тут не виходять, а козла сьогодні таки не стріляю. Отже, вистачить „чвірка"!

Тим часом оте „щось" підійшло вже до бурти. Це мені підказує вухо, бо бурта закриває вид долом, а кущі — горою. Мене огортає нетерплячка. Відкладаю набік люльку, нервово відмикаю курки, весь змінився в зір і слух. Те „щось" все ще за ровом і все ще наслухує. Таке то мені ясне, якби очима бачив: оглядає бурту і придивляється, в якім би місці її перейти. Знов рушило з місця!..

— От, ще кілька секунд, і появиться на бурті, — думаю і ваблю тихесенько.

Рушилося жвавіше, і я побачив на бурті — дві ноги в білих полотняних штанах... Я звабив... „равбшіца", чигуна!

Задеревів я від страху. Чигун добре дослухався, відки походить той „голос сарни", тож при найменшім шелесті пішле мені ладунок найгрубших шротів — це ж звичка чигунів.

Треба тікати з того місця! Мерщій! Тихо, мов вуж, прослизнув я поміж кущі і пеньки. Кільканадцять кроків назад... Під заслоною густого куща піднявся на ноги і зник у лісі.

Вернувся додому з порожніми руками, ще й файку загубив. Лихий, як рідко коли, закинув всі оті надіями і мріями озолочені „вабила" в найдальший закамарок шухляди, куди рідко коли заглядав. Залишилося мені тільки те вдоволення, що бодай сини того не бачили. А вони теж непогані мисливці.

Нема ради — будемо полювати по-давньому...

ВІСТІ З ВІДНЯ

В часі окупації після другої світової війни пережили австрійські громадяни, а зокрема українці, жахливі хвилини морального і фізичного гніту. З українців вхоплено і вивезено в жахливе невідоме кільканадцять осіб, між ними, Емілію Горникевич, яка вже вернула, Теофіля Волошина, який там умер, Антона Кобздая, який вернув, д-ра Ключка, (зятя Ів. Франка), який вернув і тут помер, Стрижака, який пропав без вісти, д-ра Наполеона Вігари, який вернув, Ілька Бородаєвиця, який пропав, суддю Іванця, який має перебувати десь у Польщі, студ. медиц. Врігідера, який пропав без вісти, д-ра Йосифа Грядового, схопленого прямо з клініки, проф. Остапа Станиславського, який відсидів 10 літ і вернув, д-ра Івана Турина, схопленого з потягу, який вернув, Євгена Левицького, схопленого з потягу, який вернув до Відня, д-ра Маркіяна Дзеровича, який відсидів 10 літ і вернув, студента медицини Сергія Накловича, який досі не вернув, та інших.

По заключенні австрійського державного договору і уступленні окупантів, почало налагоджуватись національне і суспільне життя української громади у Відні, бо досі всі українці, пригноблені страхіттям людоловства, сиділи пригноблені і не відважувалися проявляти якоінебудь навіть найбільш скромної діяльности. Декілька відважніших ходили до своєї рідної церкви ст. Варвари і все оглядалися, чи не слідкує за ними яка ворожа шпигунська сила. На щастя укр. громади залишився з парафіянами о. канонік Михайло Лада, який своїх парафіян піддержував на дусі, а хворих по шпиталях постійно відвідував і їм допомагав.

Відносно окупації і окупантів постало у веселих і дотепних австрійців багато анекдотів, з яких один для прикладу наводжу:

Стоять дві австрійські жінки перед центральною совєтською комендантурою у Відні, на якій видніють два величезні портрети: Леніна і Сталіна. От вони питають якогось прохожого пана, що це за славні люди, що видніють на портретах. Він відповів: „Таж це ті славні герої, що звільнили світ від фашистів". На те жінки жалобним голосом заявили: „Може б вони і нас увільнили від окупантів?"

На переходах зон перевірювано точно документи на дозвіл переїзду залізницею. Перед совєтським вияком, що перевірював подорожні леґітимації, викручується якийсь подорожний ізраїльського походження. На те розлючений большевик каже: „Діх Гітлер ферґессен" (тебе забув Гітлер).

По відході окупантів зачали українці м. Відня поволі організуватись, і першим таким об'явом суспільного життя на церковнім полі було основне відновлення церкви св. вм. Варвари, головно заходом о. Лади і магістра Юліяна Костюка. Найбідніші громадяни зложили на ту ціль більше як 30,000 шил. Заходом вернувшого о. пралата Горникевича відбулося 12 лютого 1956 торжественне посвячення цілковито відновленої церкви св. Варвари. Посвячення довершив архиєпископ д-р Франц Яхим, який також виголосив прекрасну проповідь в німецькій мові.

Заходом о. пароха д-ра Мирона Горникевича, відновлено Братство св. Варвари, яке під головуванням д-ра Маркіяна Дзеровича розпочало свою діяльність, бо з приходом большевиків завмерло цілковито українське товариське життя, а дещо з архівів Тов. „Січ" і „Рідна Хата" перевезено на Захід.

Першим об'явом товариського життя було уладження Братством товариських сходин 11-го лютого 1956, на яких ширші круги громадянства мали можність між собою познайомитися.

Найвищим об'явом культурного, морального і матеріяльного відродження було улаштовання Братством концерту в честь Тараса Шевченка дня 15 квітня 1956 в великій театральній залі готелю „Пост Готель". Святочну академію відкрив мґр. Юліян Костюк промовою в німецькій і українській мовах, в німецькій з уваги на численну кількість чужих гостей. Приявних було понад 1000 осіб.

Головну частину програми і святочний настрій Академії звеличав своїми піснями хор. св. Варвари під орудою відомого нашого композитора — диригента Андрія Гнатишина. Через надзвичайний збіг обставин брали в цьому концерті участь наші визначні мистці:

Найліпша на Заході оперова співачка п-ні Ірина Маланюк, яка чудовою красою свого мецосопрана і щирим відданням українських пісень до слів Шевченка викликала справжнє спонтанне і небувале одушевлення у публіки. Пані Дарія Каранович, славна піяністка і знаменита акомпаніяторка, грала до слів Шевченка „Сюїту" Лятошинського і „Мініятюри" Вол. Барвінського. Вільгельм Варан, перший скрипак „Фольксопери" у Відні виконав твори Сарасате „Андалюсіше Романсе" і дві композиції Гнатишина. Гарячі оплески здобула собі теж декляматорка д-р Ірина Зощук-Пріснєвська. Виступила вона в чудовій народній полтавській ноші, створила свобідною дикцією і модуляцією голосу живий образ Шевченківської Оксани з поезії „Лебедин". Годиться теж згадати про виступ 16-літньої панночки Татяни Грос, яка в оригінальнім покутськім строю з чуттям продеклямувала „Мені однаково". А вже за серця всіх вхопила мала Любка Гнатишин, яка в дитячім українськім строю, передаючи п-ні Маланюк китицю квітів, продеклямувала „Учітеся, брати мої".

Наприкінці згадаю про заслуги композитора Гнатишина над організацією і відбудовою хору св. Варвари. Своєю неутомимою працею і мистецьким талантом зумів він створити хор, який сьогодні може зовсім сміло виступити на кожній европейській сцені.

Л. В.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Загальні Збори української оселі „Діброва".

Дня 27 березня ц. р., у пластовій домівці при вул. Лампкін, відбулися Загальні Збори оселі „Діброва" при численній участі членів, спонзорів і прихильників. Збори відкрив інж. А. Мілянич, голова управи спілки, і проводила ними президія в складі: пп. Юрків, А. Козак і Вайко. Звіт з праці за минулий рік подав інж. Мілянич. Українська оселя „Діброва" почала свою діяльність в 1954 році закупном фарми, понад сто двадцять акрів, з того коло одної третини становить озеро з припливом і відпливом. Фарма положена в найздоровішій околиці на північнім заході і на віддалі сорока миль від Дітройту. На фармі є кілька будинків і також дуже гарний мешкальний дім був. власника. Бувший власник задовго перед смертю переробив фарму на парк, насаджуючи багато рідкісних дерев і кущів. Оселя була куплена за кругло 50 тисяч долярів і та сума була покрита здебільша позичкою у Кредитівці „Самопоміч". Зимою 1954/55 і на весну 1955 Управа Оселі перевела багато робіт і приготовила парк до літнього сезону. Постановлено продати частину парку під будову відпочинкових домів і в тій цілі на тій частині викорчувано ліс, знівельовано ґрунт і зроблено понад сісімдесят ділянок, які за дуже низьку ціну може набути кожна українська родина. Досі продано вже 21 ділянку за ціну двадцять тисяч долярів. Збудовано пляжу для плаваючих, поправлено пляжу для дітей, побудовано потрібні будинки і між іншим теж закриту плятформу для танців. Праця над розбудовою парку йшла цілу зиму, вона і нині відбувається далі і екзекутивний директор інж. Я. Варивода посвячує „Діброві" цілий свій вільний час, знання і любов. Бажанням Управи є, щоб „Діброву" приготовити якнайкраще до цьогорічного сезону.

Вже минулого року відвідали „Діброву" тисячі українців, „старих" і „нових" і тут роджених і всі вони були задоволені з перебування у своєму парку. Минулого року відбулися в „Діброві" десятки пікніків і товариських зустрічей, багато гостей перебували там цілими тижнями, живучи не раз під шатрами. Були також представники інших національностей і деякі з них висловили бажання закупити ділянку для себе.

Касовий звіт подав п. В. Шкудор, пояснюючи всі позиції по стороні приходів і витрат. „Діброва" дала в минулому році зі самих тільки пікніків понад чотири тисячі приходу. Вартість парку побільшилася дуже через розбудову і великий вклад праці.

На нашу думку, найважливішою точкою Зборів була зміна статуту. Від самого початку існування спілки „Діброва" були голоси громадянства, чому обмежена кількість власників, чому не допускається більше членів, чому не зробити „Діброву" майном цілої української громади Дітройту й околиці? Управа взяла ті побажання під увагу і прийшла на Збори з проєктом змін статуту. По довшій і цікавій дискусії прийнято з деякими поправками запропоновані зміни. Головною зміною є те, що поправлений статут дає можливість кожному українцеві стати членом спілки „Діброва" і тим самим її співвласником. Членом може бути той, хто вплатить один уділ у висоті сто долярів або купить одну облігацію (бонд) в такій самій висоті. Облігації є опроцентовані (чотири і три четвертих процента) і можуть бути викуплені по десяти роках. Власники уділів і посідачі облігацій мають однакові права. Тепер голос за громадянством і ми сподіваємось, що воно впишеться масово в члени спілки „Діброва", поможе сплатити решту довгу і причиниться до того, щоб „Діброва" стала одним з найкращих парків, на що вона вповні заслуговує. Тимчасовим грошевим труднощам нових членів, якщо б такі були, дасть скору і помічну руку Кредитівка „Самопоміч".

На Зборах вибрано Раду Директорів, до якої ввійшли пп. А. Мілянич, В. Рижий, В. Ухоч, Р. Татарський, Д. Квітковський, П. Гончаренко і С. Луцький. Рада Директорів покликала Екзекутивну Дирекцію в складі: п. Я. Варивода — голова, п. Я. Дуб — секретар і п. А. Козак — скарбник. В разі потреби Рада Директорів може побільшити Екз. Дирекцію.

Дирекція плянує відкриття сезону дня 27 травня полевою Службою Божою. Буде власна добра кухня і різні несподіванки.

Маючи на увазі будову автостради, яка скоротить час доїзду до парку на пів години, знаючи, що всі відпочинкові місця в Дітройті є заповнені і то дуже різнородною публікою, оцінюючи положення і красу „Діброви", можемо бути певні, що вона стане для українців Дітройту й околиці милим місцем потрібного відпочинку і корисної розваги.

Іван Білоус

Клівленд, Огайо

„Старі гріховодники".

І знову радісна подія на клівлендсько - українському обрії.

На цей раз талановитий режисер і актор М. Крижанівський з невеличкою групою здібних акторів потішив 15 квітня українську громаду комедією „Старі гріховодники".

Режисер Крижанівський створив гарну театральну річ з ентузіястичними акторами. п. В. Сідельником, п-ні Крижанівською, Зосею Острогін та великим аматором сцени п. Іваном Палкою. Він вдало віднайшов амплюа кожного актора, і тому гра відбувалася без зусиль, натиску, легко витворюючи різноманітність фарб.

М. Крижанівський в ролі Юрка представив старого гріховодника, не впадаючи в шарж. Виконання було легке, з захоплюючо - веселими сценами. Глядачі з задоволенням (це видно було зі здорового сміху) сприймали його гру, забуваючи, що ще одну - дві години тому трясла ними, як лихоманка, українська „здорова" політика. Вони відпочивали.

Не менше враження справив п. Сідельник своєю теплою грою з мімікою й голосом, виконуючи ролю легковажного, удавано серйозного вченого кавалера. Його імпозантна, приваблива постать надавала грі ще більшої ефектовности.

Два старі гріховодники в парі творили кольорит комічности. Шкода тільки, що цих двох, ззовні поважних льовелясів не бачили „політики", що дощенту виповнили собою тут же під боком бар.

З темпераментом виконала п-ні Зоя Острогін ролю ласкаво - кокетної неперебірчивої в досягненні поставленої мети, розбещеної Марусі.

А як контраст їй, „селянську мімозу" Дарину, п-ні Крижанівська передала в гарному, рівному рисунку.

Слуга Федір, у виконанні Івана Палки, вийшов не блідо. Видно було старання, яке дало позитивні наслідки.

В цілому комедія принесла глядачеві естетичну насолоду.

Хотілося б частіше бачити на українській театральній сцені в Клівленді подібні вистави.

Сергій Терентюк.

Ню Йорк, Н. Й.

Перед Свяченим Пластприяту.

Виховати людину - громадянина, це основне завдання пластової організації. І у нашому житті це громадське виховання молоді вже слідне на його зовнішніх проявах, яким надає воно не лиш кольориту, але й характеру. Масова поява молоді, зодягненої у пластові однострої, на наших національних святах, маніфестаціях і т. д. буває часто одиноким видимим доказом успішности імпрези, що на нього покликуються аранжери, а погляд, що запевнена участь пласту і молоді — це половина успіху, починає ставати засадою у нашій громаді.

Пластова молодь радо спішить на кожний громадянський заклик, жертвуючи вільний час, який у неї не менше рідкий і цінний, як у старших. Довгі години шкільного навчання, позашкільні обов'язки, праця в організаціях, віддалеглості та витрата часу на доїзди — усе це дає нашій молоді дуже мало вільного часу на особисте, родинне чи товариське життя. Але молодь не нарікає і радо виповняє те, чого домагається від неї наша громада.

Це відношення між Пластом і громадою раз у рік міняється, коли наша пластова молодь звертається до громадянства — не по нагороду чи признання, але по прихильний відрух і доказ зрозуміння її проблем. Стало у нас, у Пласті, традицією, що Великодні Свята — це час, щоб подумати про висилку незаможної молоді на Пластову Оселю в Іст Четгемі. З цією метою Пласт Прият і Станиця вже п'ятий під ряд раз улаштовують Спільне Свячене, яке у цьому році відбудеться в неділю 20-го травня, о год. 4 попол., у залі Народного Дому.

Крім батьків, які повинні вважати за свій обов'язок товаришити дітям у їхній традиційній обрядово - товариській імпрезі, сподіваємося гостити на Свяченому усіх наших передових громадян, представників організацій, суспільних працівників — тих, що доцінюють ідейний, безкорисний вклад пластової молоді у наше суспільне життя. Хай у своєму шляхетному задумі допомогти своїм друзям - побратимам вирватися з задушливої нюйоркської вулиці у ліси та простори чарівного Іст Четгему — наша пластова молодь знайде піддержку усієї нашої громади. І ось тому — підемо усі на Свячене Пластприяту.

К. Олесницька.

УЧНІ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО ВІДЗНАЧЕНІ НА КОНКУРСІ

У дорічних загально - стейтових конкурсових піяністичних авдиціях (для мешканців стейту Ню Джерзі) музичної фундації Гріфіт у Нюарку, цього разу вперше взяло участь вісім учнів д-ра Антона Рудницького й усі вони здобули таку високу оцінку, що троє учнів, які одержали 88 пунктів, зараховано до групи відзначеної почесною згадкою („Анорари Меншон"), а п'ятеро, які одержали 90 пунктів і вище, закваліфіковано до найвищої, почесної групи. Такі самі високі оцінки всі вони одержали і з читання з листа, яке є частиною цих конкурсових авдицій. Поміж відзначеними молодими піяністками - адептами є й двоє українців, а саме Христя Ковшевич з Трентону, учениця Українських Музичних Професійних Курсів, і молодший син д-ра Рудницького, одинадцятилітній Доріян.

Як відомо, д-р Антін Рудницький, який має власну музичну школу в Томс Ривер („Овшен Кавнті Скул оф Мюзік") і є професором Академії Вокальних Мистецтв у Филаделфії, є також директором Українських Музичних Професійних Курсів у Филаделфії.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ КОНҐРЕС ПРАЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Участь визначних представників урядів західньоевропейських країн в Европейськім Конґресі Праці показує, що ідея об'єднання в західніх державах наближається до свого здійснення. Ще є сильна опозиція в Німеччині проти такої „Малої Европи": особливо німецька соціял - демократія проголошує, що включення Західньої Німеччини в „Малу Европу" змарнувало б надії на об'єднання розірваних частин Німеччини. На це відповідь проста: Москва так чи інакше не віддасть свого східньонімецького сателіта добровільно. Але Західня Німеччина, в спілці з іншими вільними країнами Західньої Европи, матиме далекоміцніші „плечі", ніж тепер, коли доводиться їздити німцям у Москву і чути від Хрущових „нєт" або глузливі пропозиції — сідати за один стіл, на рівних правах, з Піками, Ульбріхтами та іншими аґентами Москви. Об'єднані держави вільної Европи зможуть спільними силами робити натиск на імперіялістичну Москву. Коли ж вони зостануться роз'єднані, то Москва знайде способи, щоб і цю решту Европи взяти під свою „високу руку". Тому кличем в вільних державах Західньої Европи лишається: „об'єднатися, — або загинути!"

28-го квітня на обіді, в якому взяли участь члени Европейського Конґресу Праці, промовляв голова французького уряду Г. Молле. Він заявив, що був і є рішучим прихильником господарського і політичного об'єднання вільних країн Західньої Европи.

Перед закриттям Конґресу промовляли — секретар Хіронелля і голова Конґресу сенатор Деусс. Хіронелля кликав до поширення ідей об'єднаної Европи в масах, особливо серед робітництва. Деусс зазначив, що в теперішніх обставинах вільні країни Західньої Европи мусять творити свою спілку держав для себе. Станеться це не за рік і не за два. Але — в атомовій добі, треба йти одним кроком з технічним поступом і з вимогами народного господарства. Об'єднана Европа — це шлях до добробуту.

К. О.

● **У Південній Кореї** опозиційні до президента Рі партії повели аґітацію, щоб у виборах, які відбудуться в найближчий вівторок, населення голосувало за лідера демократичної партії Шініцкі, найповажнішого конкурента Рі, який несподівано кілька днів тому помер. Не маючи іншого кандидата, опозиційні партії хочуть таким чином задемонструвати своє невдоволення.

● **Генерал Лоріс Норстед**, призначений на місце генерала Грунтера, головним командантом збройних сил НАТО, прибувши з відвідинами до керівних військових кол в Англії, заявив у своїй промові, що совєтська військова сила — всупереч чимраз ширшим усмішкам на обличчях совєтських диктаторів і всупереч усім їх розмовам про роззброєння — дедалі більшає. Ген. Норстед додав, що всі старшини в Головній Кватирі НАТО переконані в тому, що західні державні мужі „не візьмуть усміхнених облич за приязні діла".

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

„ТОВАРИСТВО ДЛЯ ПОШИРЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ І НАУКОВИХ ЗНАНЬ"

Так називається тепер організація, раніше відома совєтським громадянам під назвою „Союз войовничих безвірників". Але хоч назву свою вона змінила, завдання її лишилися давні: поборювати через пресу і лекційну пропаґанду релігію, і ширити в масах „політичні та наукові знання", тобто виховувати їх в комуністичному дусі. На початку квітня відбувся в Києві 3-й з'їзд цього товариства. З присвяченої в „Радянській Україні" цьому з'їздові статті виходить, що лише в минулому році лекції, прочитані членами товариства, мусіли вислухати 37.000.000 осіб — на 10 мільйонів більше, як у 1953 році. Лекції ці читається в колгоспах, фабриках і установах в перервах між працею й після праці, а в клюбах і „будинках колгоспника" — у вільні від роботи дні. Проте, згадані „осяги", як виходить, партійне керівництво не задовольняють: „багато ще хиб, — зазначає „Радянська Україна", — є в антирелігійній пропаґанді, більшість лекцій з історії партії все ще читається про дожовтневий період, не розвінчується до кінця чужий духові марксизму-ленінізму культ особи".

В ЇДАЛЬНЯХ ХАРКОВА

Кореспонденти газет „Радянська Україна" і „Красное Знамя" вирішили провести рейд, щоб перевірити, як „виконується завдання, поставлені партією і урядом в системі громадського харчування Харкова, як організації цього мільйонового міста і працівники їдалень дбають про поліпшення обслуговування трудящих". Ось що, між іншим, пишуть вони про висліди свого рейду:

„На заводі транспортного машинобудування їдальні чч. 405, 410 і 416 в антисанітарному стані. Робітникам тут просто ніде помити руки. Від робітників надходять справедливі скарги на одноманітність і погану якість страв. Продажу молока та молочних продуктів на заводі не зорганізовано . . . У їдальні взуттєвої артілі ім. Шмідта кухар не має навіть механізованої м'ясорубки і мусить всі роботи виконувати руками, а в Ленінському райпромкомбінаті, де працює 325 робітників, досі немає не тільки їдальні, а навіть буфету . . . В їдальні при Харківському університеті брудно, на вікнах шар пилюки. Офіціянтки встановили тут своєрідний „порядок": поки за стіл не сяде четверо відвідувачів, вони їм нічого не подають. 25 хвилин чекали офіціянтку, щоб замовити обід, студенти Стадник, Комаровська і Черницька. Подавши другу страву, офіціянтка не принесла виделок і — зникла. „Рейдова бриґада" встановила факти безсоромного обдурювання споживачів. Студентки Кравченко і Тодорова замовили салату з консервованих крабів, картоплі й огірків. За нормою треба, щоб у кожній порції салати було 38 грамів крабів, а насправді було їх лише 8 грамів. Студент Ситенко не знайшов у борщі м'яса, хоч у списку страв було написано: „Борщ з м'ясом". — Де ж поділося м'ясо? — запитав він у завідувача їдальні. — „Розчинилось! — спокійно відповів завідувач. Таких і подібних фактів кореспонденти харківських газет виявили дуже багато — і в усьому обвинувачують, як звичайно, низових працівників та „бездушних бюрократів".

ПАРТІЙНА „ДЕМОКРАТІЯ"

Про те, як запроваджується після скасування культу Сталіна „ленінські норми" і „колективне керівництво" в партійне життя, розповів у „Правді" секретар парткому машинобудівельного заводу Н. Тельянов. „Недавно, — пише він, — відбувались у нас збори партійного активу. Після доповіді почалися дебати. Давши слово одному з промовців, головуючий тут же оголосив: „Далі виступає тов. Тельянов". Признатися, я був приголомшений. Мені пропонують виступити, хоч слова я не просив і до виступу не готувався. Хотів встати й заявити, що сталася помилка. Але, подумавши, вирішив, що відмовлятися на очах в усіх присутніх незручно. Прийшлося виступити. Але треба прямо сказати, що у нас вже так повелося, що на зборах партійного активу слово надається переважно директорам або секретарям партійних організацій підприємств. А робиться це так. За день-два до зборів з райкому дзвонять: „Готуйся виступати!" Коли ж починаєш заперечувати проти цього порядку, при якому інші комуністи не мають можливости дістати слово на зборах, то про око людське записують і прізвища рядових членів партії, які бажають виступити. Однак, слова їм здебільша дістати не вдається . . ."

Д-р М. Логаза склав лікарські іспити

Сиракюз, Н. Й. — Д-р Михайло Логаза, відомий вже з Краю і опісля з еміґрації в Европі лікар - громадянин, склав вимагані американськими законами іспити в стейті Ню Йорк, здобуваючи цим повне право лікарської практики. Д-р Логаза, що є членом Українського Народного Союзу у 39-ому Відділі, від чотирьох років працює як лікар в стейтовій школі в Сиракюз і є разом з дружиною активний в місцевій громаді і професійному Лікарському Товаристві.

Зі Спорту

КАНАДА ВІДКРИЛА СЕЗОН ФУТБОЛУ

УСК Тризуб — ІЕ Кенедієнс 3:1 (0:1).

Торонто, 5. V. 1956. — Змаганнями Тризуб — Кенедієнс відкрито лігові першенства Н. Ліги Онтеріо. На грищі Брод'ю при 2000 глядачів, в більшості українців, перемога Тризуба прийшла щойно в другій половині, коли обі команди грали в десятку. Суддя п. Морґан посадив на „чорну лавку" по одному змагунові з кожної команди — уже в першій половині гри. Зі самовбивчого стрілу центра помочі Тризуба, Бобиниця, Кенедієнс веде 0:1. Через перших 30 мін. гри Кенедієнс презентується краще. По зміні Кузьменко рівняє конто Тризуба 1:1, а ветеран Аранжеловіч далеким стрілом з 20 м. добуває перевагу 2:1 воріт. Наприкінці матчу Кампо, лівий пів-заложник Тризуба, втретє змушує до капітуляції Діка, воротаря Кенедієнс — і Тризуб виграє 3:1 і перші точки.

Команда Тризуба ресструвала такий склад: Брайлей, Коваль, Келембет, Деркач, Бобинець, Кампо, Камят, Комар, Кузьменко, Береза, Верес, Сидорець, Аранжеловіч, Горохов'янка, Завадівський, Шевчишин.

ЗУСТРІЧ УКРАЇНА — ІТАЛІЯ ВІДКЛИКАНА!

Торонто, 6. V. 1956. — Сенсаційна зустріч Україна — Італія, яка правдоподібно зібрала б понад 5.000 глядачів, не відбулась. Сильний дощ змочив площу Фред Гамилтон і провід ліґи відкликав матч. Трикратний чемпіон Н. Ліги Онтерія — має поважні зміни в складі 1. команди. Тільки 5 змагунів першої команди, які виступали в СТ Україна минулого року: Ригайло, Габа, Лисак, Лесюк і Темнюк — підписали карти зголошення, 14 інших змагунів бракує в списку команди, а між ними поважні футбольні прізвища: Стецьків, Шапка, Закалужний, Береза, Вілик, брати Дичківські, Вртік, Синлик та Мисакович, Сороківський, Младеновіч, Щербак, Остапяк. — Де ті змагуни, трудно відповісти. Україна анонсує приблизно такий склад: Семенюк, Лисак, Ригайло, Ружицький, Ерцеґовіч, Темнюк, Цьвіренко Габа, Холонюк, Фельд, Кравченко, Гуль, Ігнатович II, Ігнатович III, Лесюк, Шевчук.

ЗАСТАРТУВАЛА ЛІГА МОНТРЕАЛУ

Монтреал, 6. V. 1956. — В останній вікенд застартувала футбольна ліґа Монтреалу. СТ Україна — віцемайстер цілої Канади на сезон 1955, починає перший ліговий змаг 12 травня проти Польонії. Як офіційно стверджує голова СТ України — проф. М. Андрухів: „цьогорічна Україна представляється не погано, можна сказати — дещо краще, як в минулому році, коли добула друге місце Канади". Сенсацією відкриття була програ італійців Канталії до Спарти 1:2 (!), яка протягом 5 літ не програла ніодних лігових змагань і виграла 5-кратно лігове першенство Квібеку. Останній раз 12 травня 1951 — італійці програли до Вікерса, опісля на 107 матчів — не програли ні одних лігових змагань. Інший матч ліги Атенс — Польонія 2:4.

ДАЛЬША ПЕРЕМОГА УАСТ РАЧЕСТЕР 3:1.

Рачестер, 6. V. 1956. — На грищі Еджіртон Парку УАСТ Рачестер переміг льокального партнера Спорт Клюб рахунком 3:1 воріт. Брильянтна гра Стецькова і Закалужного в другій половині гри відобрала ведення Спорт-Клюбові 0:1 та закріпила 8 перемогу в першенствах ліги Нортвестерн Ню Йорк. Ворота для УАСТ-у добули: Закалужний, Стецьків, Грибаускас. Глядачів — тільки 250.

Богдан Прудиус.

ГОСПОДАРСЬКІ ВІСТІ

НА НАТО ВИДАЛИ ДОСІ 312 БІЛЬЙОНІВ

Найвища команда союзних військ в Европі повідомляє, що досі видано на Північно-Атлантійський Оборонний Союз (НАТО) 312 більйонів долярів. Цю суму видали 14 держав, які належать до цієї організації. Всі ці гроші пішли на оборонні цілі. З того самі ЗДА видали 252 більйони долярів, а решту европейські члени цієї організації, яка існує вже сім років (від 1949 року). З того виходить, що 13 держав в Европі видали на своє збросння тільки 59,700,000,000 долярів. Під час війни в Кореї ЗДА видали в роках 1950—1953 151,000,000,000 долярів, а інші союзники в тому самому часі витратили 34,100,000,000 долярів. З інших держав згадують про такі видатки на НАТО: Англія — 25,800,000,000 долярів; Франція — 19,500,000,000; Канада — 9,700,000,000; понад два більйони долярів Голляндія і Туреччина. Найменше видала Італія — 5,100,000 долярів.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЛЕТУНСТВО ВИДАЛО В НІМЕЧЧИНІ В 1955 РОЦІ 308,000,000 ДОЛЯРІВ

Торговельна Палата ЗДА повідомляє, що американське летунство в 1955 році видало в Німеччині 1,293,600,000 марок (308,000,000 долярів) на закупно німецьких товарів і за працю німецьких робітників. З цієї суми найбільше видано на будову домів і військових влаштувань, а за консумпційні товари заплачено 88,600,000 долярів.

НЕ ЗБІЛЬШУВАТИ ПРОДУКЦІЇ ЗАВЕЛИКИМИ КРЕДИТАМИ

Економіст зі школи підприємців при Гарвардському університеті Джан Лінтер сказав, що рекордовий зріст продукції і підприємств в минулому році був можливий завдяки надто великим кредитам. Національна продукція в 1955 році збільшилася на 30 більйонів долярів, але це було можливе тільки тому, що в тому році залишилося ще несплачених кредитів на суму 39 більйонів. Лінтер заявив, що збільшення продукції завжди відбувається при допомозі кредитів, але коли ті кредити надто великі і коли вони довгореченцеві, то це може некорисно відбитися на економіці країни.

ВТРАТИ ВІД ПОЖЕЖ ВИНОСЯТЬ ПОНАД БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ

Асекураційне Забезпеченеве Товариство повідомляє, що в 1955 році втрати внаслідок пожеж становили 1,098,000,000 долярів. Втрати в 316 великих пожежах виносили 267,704,500 долярів. Всіх пожеж було коло двох мільйонів, і в них згинуло 296 осіб.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗБІЛЬШЕННЯ НАФТОВИХ КОНЦЕСІЙ У ВЕНЕСУЕЛІ

Венесуельська Федерація Торговельних Палат рекомендує урядові збільшити число нафтових концесій, бо зі збільшенням нафтової індустрії передбачається зріст і в інших економічних ділянках, і тим способом можна буде урізноманітнити економіку країни, в якій досі найбільшу ролю відогравала нафтова промисловість. Уряд, звичайно, рахується з думкою Торговельно - Промислових Палат, і тому напевне збільшить нафтові концесії в країні.

Короткі Вісті

● **В Індії,** всупереч законній заборонні, що існує 27 років, все ще відбуваються масові вінчання дітей без згоди новоженців. Бували випадки, що „вінчали" дітей навіть ще перед їхнім приходом на світ. 5-го травня ц. р., який, за твердженням індійських астрологів, є щасливим днем для новоженців, відбулося в Індії понад 20,000 вінчань, в яких понад 6,000 „подружніх пар" складались із „чоловіків" у віці від 5 до 16 років і „дружин" — у віці від 4 до 14 років.

● **Тіто,** як твердить американська преса, перестеріг у довірочних розмовах з французькими державними діячами в Парижі своїх господарів - соціялістів, щоб вони не вірили занадто у політичну вартість „розвінчання Сталіна" теперішніми большевицькими диктаторами, що їх Тіто знає краще за наївних французів.

● **У Празі** заарештовано 10 осіб за „шпигунство" на користь ЗДА — повідомляє англійська пресова аґенція Ройтера. „Викрити" цю „шпигунську організацію" нібито допомогли чехам німецькі комуністи, краще знайомі з діяльністю розвідчих централь на терені Західнього Берліну. Комуно - чеський уряд і партія не будуть реабілітувати колишніх своїх комуністичних достойників, що згинули повішені або розстріляні. Рудольф Сланскі, кол. генеральний секретар чеської комуністичної партії, д-р Владімір Клементіс, міністер закордонних справ і інші разом із ними зліквідовані комуністи були „буржуазними націоналістами", заявив чеський „прем'єр" Вільгельм Сіроки.

● **Відвідини Тіта в Парижі** не викликали захоплення у численних втікачів з комуністичної Юґославії. Поліція з трудом розігнала демонстрацію сербів і хорватів, які з антитітовськими транспарентами явилися під юґославську амбасаду в столиці Франції. 40 осіб заарештовано.

● **В Західній Німеччині** прийнято закон, який дозволить коло 20,000 поліціянтам вступити до реґулярної армії.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую **ЯРОШЕВИЧА** Ярослава, сина Івана з Перекопання коло Перемишля. Останньо находився в Остраві Моравській. Хто знав би дещо про його побут прошу повідомити:
M. JAROSEWYCH
1031 N. Richmond St., Chicago, Ill.

Пошукую Катерину Костащук з роду Долинюк із села Тулова, снятинського повіту. Згадана прибула до ЗДА минулого року із Німеччини. Хто знав би її адресу перебування зволить мене повідомити на адресу:
Mr. BOHDAN PORAYKO,
P. O. Dewey, B. C., Canada

Пошукую **ВОЛОДИМИРА БИЦАКА** с. Купчинці, Тернопільщина. Маю лист від Рідних. Прошу писати на адресу:
J. LESZCZYSZYN
210 Eagle St., Brooklyn 22, N. Y. U.S.A.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Б-во св. о. Николая Відд. 369 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го травня, о год. 4-ій попол., в церковній залі. Проситься членів прибути на збори і вирівняти місячні вкладки. — Управа.

ГРОМАДЯНИН ТРУМАН ЇДЕ ДО ЕВРОПИ

Кол. президент Труман виїхав кораблем „Юнайтед Стейтс" у свою першу „приватну" подорож по Европі, де він разом із своєю дружиною відвідає сім країн.

„Коллективна диктатура" нагороджує недобитих ленінців

17-го квітня в Москві, в урочистій обстанові, нові диктатори нагородили орденами Леніна 1,339 недобитих Сталіним „старих ленінців", учасників революції 1905-1907 років. Дармащо 50-річний ювілей революції вже минув, цим нагородженцям хрущовці ще раз хочуть підкреслити, як шанують вони Леніна і як стараються направити шкоду, що її заподіяв Сталін його „ґвардії". Значний відсоток серед нагороджених — не самі учасники революції, а їхні жінки, що тепер представляють собою знищених Сталіним большевицьких революціонерів. Ущасливлена орденом стара большевичка Стасова, щоб віддячитися новим диктаторам, заявила: „Ми повинні допомогти молоді розібратися в питаннях, поставлених 20-им з'їздом (розвінчання Сталіна!), і я вважаю, що нас, стариків, треба посилати для цього безпосередньо на заводи і фабрики. Оповідаючи про минуле, ми повинні бути об'єктивними, а не відмінювати в усіх відмінках займенник „я". Цього бо вимагає від нас боротьба з культом особи". Свою промову 75-літня большевичка в імені всіх присутніх стариків і старух закінчила словами: „Під керівництвом КПСС ми підемо далі прямим шляхом до комунізму".

В СУБОТУ, 19-го ТРАВНЯ 1956 Р. о год. 9:30 ранку
буде відслужена
в українській греко-кат. Церкві св. Юрія
при 7-ій вул. у Ню Йорку
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
за спокій Душі
св. п. Романа-Юрія КУНИЦЬКОГО
колишнього студента медицини та старшини У.П.А.
що поляг геройською смертю на полі слави в бою
зі загарбником України.
Рідних і Знайомих, а передусім Побратимів Зброї, Друзів та Товаришів Невіджалуваного Сина запрошує до участи у цій сумній Богослужбі
опечалена мати
ОЛЕКСАНДРА КУНИЦЬКА.

Ділимося сумною вісткою (яка прийшла окружною дорогою) з Приятелями і Знайомими, що по короткім часі вслід за своєю дружиною, а нашою мамою — АННОЮ, відійшов у вічність на каторжнім засланні в Сибіру, наш невіджалуваний Батько
бл. п. ІВАН КРАСІЙ
народжений в Заліщиках, Зах. Україна,
проживши 68 років.
Заупокійне БОГОСЛУЖЕННЯ і ПАРАСТАС
відправиться в Українській Католицькій Церкві
Св. Володимира Великого в Ютика, Н. Й.
В СУБОТУ, 19-го ТРАВНЯ 1956, о год. 9-ій рано.

Замість квітів на могилу, складаємо 10.00 дол. на Народний Фонд УККА, для піддержки визвольної боротьби українського народу.
горем прибиті
ОРИСЯ і ВОЛОДИМИР ЗАПАРАНЮК

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що наспіла з Батьківщини — про смерть нашої Найдорожчої Мами, Бабуні і Прабабуні
бл. п. НАТАЛІЇ з Лотоцьких ДЗЕРОВИЧ
вдови по священику, довголітній голові Товариства Опіки над вдовами і сиротами по священиках.
Покійна відійшла у вічність у Львові в березні 1956 року.
Заупокійна ПАНАХИДА за її душу і в 13-ту річницю смерти за нашого Батька, Дідуня і Прадіда
о. ЮЛІЯНА ДЗЕРОВИЧА
професора Богословської Академії, Почесного Крилошанина Львівської Капітули, б. Директора Учительського семінара у Львові, організатора і провідника багатьох українських суспільних культурно-освітних і харитативних організацій
відбудеться
В НЕДІЛЮ, 20-го ТРАВНЯ 1956, о год. 5 попол. в греко-кат. Церкві св. Юрія в Ню Йорку при 7-ій вул., на яку запрошує в глибокім смутку
син д-р БОГДАН ДЗЕРОВИЧ
в імені цілої Родини.

ТАРЗАН, ч. 3668. Нова небезпека.

Коли мавпи стрибали в безпечне місце джунглів, Тарзан побіг до колиби, в якій зберігалась його зброя.

— Опісля, із луком і стрілами, ножем і мотузом, він поспішив рятувати дівчину.

— Але один із людожерів, опритомнівши після попарення окропом, замірився своїм списом на пані Сторб.